

7194 SAYILI KANUNLA YAPILAN DEĞİŞİKLİKTEN SONRA ÜCRET GELİRİNİN BEYANI ve DİĞER GELİR UNSURLARI ile BEYANI HALİNDE VERGİLENDİRİLMESİ

DECLARATION OF WAGE, THE OTHER INCOME ELEMENTS AND
THEIR TAXATION AFTER THE CHANGE BY THE LAW, NO. 7194

Durmuş Erdem ARSLANOĞLU*

ÖZ

07.12.2019 tarih ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda bir takım değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu değişikliklerle tek işverenden alınan ücret gelirisinin beyanı belli bir hadde bağlanmış olup gelir vergisinin hesaplanmasında dikkate alınan vergi dilimleri ise yeniden belirlenmiştir. 7194 sayılı Kanun'la ücret gelirisinin vergilendirilmesine ilişkin Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ücret, Matrah, Vergilendirme, Gelir, 7194 sayılı Kanun

JEL Sınıflandırma Kodları: K34, H20.

ABSTRACT

The Digital Service Tax Law, no. 7194, Amending Decree Law, no. 375, which has been gazetted on 7 December 2019 on the Official Gazette, no. 30971, has made certain changes in the Income Tax Law, no. 193. By these changes, the declaration of wages earned from one employer is up to only one threshold, and the tax brackets that are taken into consideration in the calculation of tax have been redefined. This study focuses on the changes in the Income Tax Law on the taxation of wages, made by the Law, no. 7194.

Keywords: Wage, tax base, taxation, income, the Law, no. 7194

JEL Classification Codes: K34, H20.

* Vergi Müfettişi, Hazine ve Maliye Bakanlığı, durmus.erdem.arslanoglu@vdk.gov.tr, ORC-ID: 0000-0002-7573-1145. Arslanoğlu, D. E. (Şubat 2021). 7194 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra Ücret Gelirisinin Beyanı ve Diğer Gelir Unsurları İle Beyanı Halinde Vergilendirilmesi, *Vergi Raporu*, 257, (70-79).

GİRİŞ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun¹ 1'inci maddesi gereğince gerçek kişiler tarafından elde edilen gelirler verginin konusunu oluşturmaktadır. Aynı maddede vergilendirilmesi gereken gelir, bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve irat olarak tanımlanmıştır.

Mezkur Kanun'un 2'nci maddesinde gelirin kapsamına alınan ve vergilendirilmesi gereken kazanç ve iratlar tadadi olarak sayılmıştır. Hizmet erbabının yaptığı hizmetler karşılığında alınan ücretler de vergilendirilmesi gereken kazanç ve iratlar arasında sayılmıştır.

Kanun'un 85'inci maddesinde gerçek kişiler tarafından ikinci maddede sayılan kazanç ve iratları aynı Kanun'da aksine bir hüküm olmadıkça yıllık beyanname ile beyan edilmesi gerektiği, tacirlerin, çiftçilerin ve serbest meslek erbaplarının ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç elde edilmemiş/ zarar edilmiş olsa dahi, yıllık beyanname verilmesi gerektiği hususu hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 85'inci maddesinde bahsi geçen aksi hüküm ise aynı maddenin akabinde yani 86'ncı maddede belirtilmiştir. Söz konusu 86'ncı maddede yıllık beyanname ile beyan edilemeyecek veya beyanname verilmesi halinde beyannameye dahil edilmeyecek gelirler tam mükellef ve dar mükellef açısından ayrı ayrı açıklanmıştır.

7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un² 15'inci maddesiyle 01.01.2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 86'ncı maddenin birinci fıkrasının b bendinde değişiklik yapılmıştır. Söz konusu değişikliğe göre tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilen ücret gelirin beyanı için aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü

gelir diliminde yer alan tutar beyan haddi olarak belirlenmiştir.

Ücret gelirinin beyanını düzenleyen GVK'nın 86/1-b maddesinin parantez içi hükmünde ise birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103'üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dâhil ücret gelirleri toplamı 103'üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretlerinin beyan edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

7194 sayılı Kanun'la GVK'nın 86/1-b maddesinde yapılan değişiklikle birlikte ücret gelirinin beyanında üçlü ayrıma gidilmiştir.

Öte yandan GVK'nın 103'üncü maddesinde gelir vergisinin hesaplanmasına ilişkin vergi tarifesine yer verilmiş olup beş dilimden oluşan bu tarifede ücret gelirleri için ayrı hesaplama yapılabacağı belirtilmiştir.

Ücret geliri için farklı tarifenin belirlenmesi ve yıllık gelir vergisi beyannamesinde diğer gelir unsurlarıyla birlikte ücret gelirlerinin de beyan edilmesi halinde, gelir vergisinin ne şekilde hesaplanacağına ilişkin açıklamalara 75 Seri No'lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yer verilmiştir.

7194 sayılı Kanun'la Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrasında ücret gelirinin beyanı ve ücret gelirinin diğer gelir unsurlarıyla birlikte beyan edilmesi halinde gelir vergisinin nasıl hesaplanacağı çalışmamızın izleyen bölümlerinde açıklanmıştır.

1- ÜCRET GELİRİ

1.1- Kapsamı

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesi gereğince gerçek kişiler tarafından elde edilen gelirler verginin konusunu oluşturmakta-

¹ 06.01.1961 tarih ve 10700 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² 07.12.2019 tarih ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

dir. Aynı maddede vergilendirilmesi gereken gelir, bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve irat olarak tanımlanmıştır.

Vergilendirilmesi gereken kazanç ve iratlar mezkur Kanun'un 2'nci maddesinde 7 bent halinde sayılmış olup Kanun'un ilerleyen maddelerinde ise bu kazanç ve iratların kapsamı, istisnaları, muafiyetleri, tespiti ayrı ayrı açıklanmıştır.

Gerçek kişiler tarafından elde edilen bir kazancın vergilendirilebilmesi için Gelir Vergisi Kanunu'nun 2'nci maddesinde sayılan yedi gelir unsurundan birinin kapsamına girmesi gerekmektedir. Söz konusu bu kazanç ve iratların kapsamı anılan Kanunda belirtildiğinden bu kapsama girmeyen bir kazanç vergilendirilmeyecektir. Örneğin kişinin haksız bir fiil sonucunda uğradığı üzüntü ve yıpranmanın sonucu aldığı manevi tazminat her ne kadar mal varlığında bir artışa neden olsa da bu kazanç Gelir Vergisi Kanunu'nda belirtilen gelir unsurlarından herhangi biri ile ilişkilendirilemeyeceğinden gelir vergisi açısından vergilendirilmeyecektir.

Vergilendirilmesi gereken kazanç ve iratlar arasında sayılan ücret, Gelir Vergisi Kanunu'nun 61'inci maddesinde işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olarak tanımlanmıştır.

Gerçek kişiler tarafından elde edilen kazancın ücret olarak nitelendirilebilmesi için;

- Bir işverene tabi olma
- Belli bir iş yerine bağlı olma
- Ödemelerin hizmet karşılığı olarak yapılması,

Hususlarının aynı anda sağlanması gerekmektedir.

Ücret unsurunun emeğe dayalı olması bu unsuru ticari kazançtan; işverene tabi ve işyerine bağlı olması ise serbest meslek kazancından ayırmaktadır.

Çalışana hizmet karşılığında verilen nakdi

paraların ücret geliri adı altında vergilendirileceği gibi hizmet karşılığı verilen ayınlar-mallar ve konut, araç, çocuğunun eğitim masraflarının karşılanması gibi para ile ifade edilen menfaatlerin de vergilendirmesi gerekmektedir. Yine ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık ilişkisi niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması ücretin niteliğini değiştirmeyecektir.

Ücret gelirinin varlığı için daha önce belirtilen işverene tabi olma, işyerine bağlı olma ve hizmet karşılığı ödeme yapılması unsurlarının bulunup bulunmadığına bakılmaksızın Gelir Vergisi Kanunu'nun 2'nci fıkrasında sayılan ve aşağıda belirtilen ödemeler ücret olarak vergilendirilmesi gerekmektedir:

1. Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin 11 numaralı bendine göre istisna dışında kalan emeklilik, malüliyet, dul ve yetim aylıkları;
2. Evvelce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan diğer menfaatler;
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya idari kararlara göre kurulan daimi veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzeyen diğer kimselere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
4. Yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
5. Bilirkişilere, resmî arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;

6. Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler;
7. Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 62'nci maddesinde yer alan hüküm gereğince yukarıda maddeler halinde belirtilen ödemeleri yapanlar Gelir Vergisi Kanunu'nun uygulaması bakımından işveren olarak kabul edilmiştir.

1.2- İstisna ve Muafiyet

Vergi kanunlarının uygulanması bakımında istisna, vergilendirilmesi gereken bir işlemin kanunlarla vergi dışı bırakılması iken muafiyet, vergilendirilmesi gereken kişilerin kanunlarla vergi dışı bırakılması olarak ifade edilmektedir.

Ücret gelirine ilişkin istisnalara Gelir Vergisi Kanunu'nun 16, 23, 24, 25, 26, 27, 28 ve 29'uncu maddelerinde yer verilirken muafiyete ise aynı Kanun'un 15'inci maddesinde yer verilmiştir.

2- ÜCRET GELİRİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

Gelir Vergisi Kanunu'na göre ücret gelirinin vergilendirilmesi üç şekilde yapılmaktadır.

- Tevkif suretiyle ücret gelirinin vergilendirilmesi,
- Ücret gelirinin yıllık gelir vergisi beyanname-i ise beyan edilmesi,
- Diğer ücretler kapsamında vergilendirilmesi.

2.1- Tevkif Suretiyle Vergilendirme

Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi gereğince aynı kanunda sayılanlarca hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61'inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden 103 ve 104'üncü maddelere göre verginin hesaplanıp hizmet erbabı adına vergi dairesine ödenmesi gerekmektedir.

2.2- Beyanname Verme Suretiyle Vergilendirme

7194 sayılı Kanun'la 86/1-b maddesinde yapılan değişiklikle birlikte 01.01.2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine uygulanmak üzere tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret tutarının 103'üncü maddede ki vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde elde edilen ücret geliri için yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gerekmektedir. Yine aynı maddede yer alan parantez içi hükme göre, birden fazla işverenden tevkifata tabi tutulmuş ücret almakla birlikte, birinciden sonraki işverenden alınan ücretlerinin toplamı, 103'üncü maddede yer alan vergi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde yıllık beyanname verilecektir. İkinci işverenden alınan ücret geliri ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmamakla birlikte birinci işverenden elde edilen dâhil ücret gelirleri toplamı 103'üncü maddede ki vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de birinci ve ikinci işverenden alınan ücretlerin tamamı yıllık gelir vergisi beyanname-i ile beyan edilmesi gerekmektedir.

7194 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle birlikte ücret geliri elde eden tam mükellef gerçek kişiler 3 durumda gelir vergisi beyanname-i verecektir. Söz konusu 3 durum aşağıda sıralanmıştır;

- 1- Tek işverenden tevkifata tabi tutulmuş ücret geliri elde eden kişilerin, ücret gelirinin toplamı GVK'nın 103'üncü maddesinde yazılı vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması,
- 2- Birden fazla işverenden ücret geliri elde eden kişilerin, birden sonraki işverenden alınan tevifata tabi tutulmuş ücretleri toplamının GVK'nın 103'üncü maddesinde yazılı vergi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması,

- 3- Birden fazla işverenden tevkifata tabi tutulmuş ücret geliri elde eden kişilerin, birinci işverenden aldıkları ücret gelirleri de dâhil olmak üzere ücretleri toplamının GVK'nın 103'üncü maddesinde yazılı vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması.

Bunun dışında ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden alan ve GVK'nın 23'üncü maddesinde belirtilen istisnadan yararlanamayan hizmet erbabı, GVK'nın 16'ncı maddesinde yer alan ücret istisnasından yararlanamayan yabancı elçilik ve konsolosluk hizmetli ve memurları, Hazine ve Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesi gerekli görülen ücret ödemesi yapılanlar ve ücreti kesinti yoluyla vergilendirilmeyen yukarıda sayılanlar dışında kalan ücret geliri elde eden gerçek kişiler de bu gelirlerini verecekleri yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan edeceklerdir.

Öte yandan yukarıda yapılan açıklamalar tam mükellef gerçek kişiler için geçerli olup dar mükelleflerce tamamı Türkiye'de tevkif edilmiş ücret gelirinin elde edilmesi halinde bu ücretler GVK'nın 103'üncü maddesindeki haddelerle kıyaslanmaksın beyan edilmeyecektir.

Buna göre 2020 yılı için 310 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenen hadler dikkate alındığında 2020 yılı için,

- Tek işverenden tevkifata tabi tutulmuş ücret geliri elde eden kişilerin bu gelirlerinin 600.000 TL'yi aşması,
- Birden fazla işverenden ücret geliri elde eden kişilerin, birden sonraki işverenden alınan tevfata tabi tutulmuş ücretleri toplamının 49.000 TL'yi aşması,
- Birden fazla işverenden tevkifata tabi tutulmuş ücret geliri elde eden kişilerin, birinci işverenden aldıkları ücret gelirleri de

dâhil olmak üzere ücret gelirleri toplamının 600.000 TL'yi aşması

halinde bu gelirler için yıllık gelir vergisi beyanname verilecektir.

Birden fazla işverenden ücret alınması durumunda, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı hizmet erbabı tarafından serbestçe belirlenebilecektir.

Öte yandan gayrisafi ücret tutarından Gelir Vergisi Kanunu'nun 63'üncü maddesinde yer alan indirimler yapıldıktan sonra bulunan gerçek safi tutar üzerinden, Gelir Vergisi Kanunu'nun 31'inci maddesinde yer alan engellilik indiriminin düşülmesi sonrasında bulunan vergi matrahının, Gelir Vergisi Kanunu'nun 86'ncı maddesine göre ücret gelirinin beyan sınırını aşıp aşmadığının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.³

2.3- Ücret Gelirinin Beyanına İlişkin Uygulama Örnekleri

Örnek-1: (K) Holding A.Ş. nin finans müdürü görevini yapan Bay (H) 2020 yılında 900.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Buna göre Bay (H) tarafından 2020 yılında elde edilen 900.000 TL'lik ücret geliri 2020 yılı için belirlenen GVK'nın 103'üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin 4. dilimindeki 600.000 TL'yi aştığından elde edilen bu ücret gelirinin yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Örnek-2: (K) Mali Müşavirlik ve Danışma Ltd. Şti.nin sigortalı çalışanı olarak 2020 yılında 400.000 TL gelir elde eden Bay (M) aynı zamanda TÜRMOB'un yönetim kurulu üyeliğinden dolayı da adı geçen kurumdan 40.000 TL ücret gelir elde etmiştir. Buna göre Bay (M) tarafından ikinci işverenden alınan tevkif edilmiş ücret geliri 2020 yılı için belirlenen GVK'nın 103'üncü maddesindeki vergi tarifesinin 2. dilimindeki 49.000 TL'yi aşmadığından bu gelirler dolayısıyla yıllık gelir vergisi beyanname vermeyecektir.

³ Beyanname Düzenleme Rehberi, 1. Cilt Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları, Ankara, 2020, s.639

Bay (M) tarafından yukarıdaki ücret gelirlerine ilave olarak yaptığı bilirkişilikten dolayı tevkif edilmiş 15.000 TL ücret geliri elde etmesi halinde birinci işverenden sonraki ikinci ve üçüncü işverenlerden aldığı ücret gelirleri olan (40.000+15.000=) 55.000 TL 2020 yılı için belirlenen GVK'nın 103'üncü maddesindeki vergi tarifesi'nin 2. dilimindeki 49.000 TL'yi aştığından dolayı birinci işverenden alınan 400.000 TL'lik ücret geliri de dahil olmak üzere 455.000 TL'yi yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edecektir.

Örnek-3: Özel bir şirkette denetim kurulu başkanlığı yapan Bay (D) bu hizmetinden dolayı 2020 yılında 595.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Bay (D) aynı zamanda Adalet Bakanlığı'na verilen arabuluculuk belgesine istinaden yaptığı hizmet karşılığında tevkifata tabi tutulmuş 6.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Buna göre Bay (D) tarafından ikinci işverenden alınan ve tevkifata tabi tutulmuş ücret geliri 2020 yılı için belirlenen GVK'nın 103'üncü maddesindeki vergi tarifesi'nin 2. dilimindeki 49.000 TL'yi aşmamasına rağmen birinci ve ikinci işverenden alınan ücretler toplamı olan (595.000+6.000=) 601.000 TL 2020 yılı için belirlenen GVK'nın 103'üncü maddesindeki vergi tarifesi'nin 4. dilimindeki 600.000 TL'yi aştığından elde edilen bu ücret gelirinin tamamının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Örnek-4: Dar mükellef kapsamında vergilendirilen Almanya vatandaşı Bay (Z) Türkiye bulunduğu süre zarfında tam mükellef bir şirketten tevkif edilmiş 750.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Buna göre Bay (Z) dar mükellef esasına göre vergilendirildiğinden Gelir Vergisi Kanunu'nun 86/2 maddesinde yer alan hüküm gereğince bu gelirden dolayı gelir vergisi beyannamesi vermeyecektir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 86/1-b maddesinde ücret gelirlerinin beyanı için belirlenen hadler sadece tam mükellef kapsamında vergilendirilen gerçek kişiler için hüküm ifade etmektedir.

2.4- Beyanname Üzerinden Yapılacak İndirimler

Gelir Vergisi Kanunu'nun 85 ile 86'ncı maddelerinde yer alan hükümler gereğince elde ettikleri ücret gelirlerini yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edecek olan gerçek kişiler vergiye tabi kazancın (matrahın) tespitinde anılan Kanun'un 89'uncu maddesinde belirtilen bir kısım unsurları beyanname üzerinden indirebilirler.

Beyanname ile bildirilen ücret gelirinden GVK'nın 89'uncu maddesinde yer alan harcamaların bir kısmı tamamen indirilirken bir kısmı içinse sınır belirlenmiştir. Örneğin hayat ve şahıs sigorta primleri için sınır beyan edilen gelirin %15'i iken, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamalarında indirim sınırı beyan edilen gelirin %10'u olarak belirlenmiştir.

Öte yandan indirim konusu yapılacak tutarın hesaplamasında beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır.

Buna göre Gelir Vergisi Kanunu hükümleri gereğince ücret geliri elde eden kişiler tarafından beyanname üzerinden yapılabilecek indirimler aşağıda sıralanmıştır.

- Sigorta primleri ve bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,
- Hizmet erbabının kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları,
- Bağış ve yardım indirimi,
- Beyan edilen gelirin % 5'i ile sınırlı bağış ve yardımlar,
- Tamamı indirim konusu yapılacak bağış ve yardımlar,
- Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara yapılan bağış ve yardımlar,
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağışlar,
- Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine yapılan nakdi bağış ve yardımlar,

- Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen faaliyet nedeniyle yapılan harcama, bağış ve yardımlar,
- Sponsorluk harcamaları,
- Diğer Kanun Hükümleri Gereğince Yapılacak İndirimler

Yukarıda yer alan unsurların hizmet erbabı tarafından verilen gelir vergisi beyannamesi üzerinden indirim konusu yapılabilmesi için Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesinde ve ilgili Kanunlarında belirtilen şartları sağlanması gerekmektedir.

3- ÜCRET GELİRİNİN DİĞER GELİR UNSURLARI ile BEYANI HALİNDE VERGİLENDİRİLMESİ

3.1- 7194 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Önce

Gelir vergisi, vergiye tabi gelirlerin yıllık toplamından engellilik indirimi ve GVK'nın 89'uncu maddesindeki unsurlar düşüldükten sonra 103'üncü maddedeki nispetler uygulanarak hesaplanmaktadır.

305 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.

Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL'ye kadar % 15

40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası % 20

98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası % 27

98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası % 35 oranında vergilendirilir.

Gelir vergisinin kapsamına 7 gelir unsuru girmesine karşın ücret gelirinin vergilendirilmesinde farklı vergi tarifesi belirlenmiştir. Ücret geliri

için ayrı tarifenin belirlenmesi ücretlerin diğer gelir unsurları ile birlikte beyan edilmesi halinde gelir vergisinin nasıl hesaplanacağı sorunsalını ortaya çıkartmıştır. Bu duruma ilişkin açıklamalara ise 75 seri No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yer verilmiştir. Buna göre;

- Beyanname ile bildirilen tüm gelir unsurlarından oluşan matrah üzerinden, GVK'nın 103'üncü maddesinde ücret geliri dışındaki gelirler için geçerli olan vergi oranlarına göre gelir vergisi hesaplanacak,
- Beyanname ile beyan edilen ücret gelirinin toplam matrah içindeki oranı bulunarak, bu oranının toplam matrahın 98.000 TL'yi aşan kısmına uygulanması sonucunda ulaşılabilecek tutara (Bu tutar en fazla 50.000 TL olabilecektir.) %8 oranının uygulanması suretiyle, beyan edilen ücret geliri dolayısıyla toplam vergiden indirilecek gelir vergisi tutarı hesaplanacak,
- Ücret geliri dolayısıyla eksik hesaplanması gereken vergi tutarının, beyannamedeki tüm gelirlerin toplamından oluşan matrah üzerinden hesaplanan vergi tutarından çıkarılmasıyla, beyannameye gösterilecek hesaplanan gelir vergisi tutarı tespit edilecektir.

3.2- 7194 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra

7194 sayılı Kanun'la Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan bir diğer değişiklik ise gelir vergisinin hesaplanmasında dikkate alınan tarifeye yeni dilim ve oranın eklenmesi olmuştur. Söz konusu maddede yapılan değişiklikle yüksek gelir elde eden kişilerden daha fazla vergi alınması, dolayısıyla vergilendirmede adaletin sağlanması amaçlanmıştır.

7194 sayılı Kanun'un 17'nci maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'nun 103'üncü maddesindeki vergi tarifesine 5. dilim eklenmiş ve söz konusu dilime denk gelen kazanç ve iratların %40 oranında

vergilendirileceği belirtilmiştir. Vergi tarifesine eklenen 5. dilimde 7 gelir unsuru için aynı vergi oranı belirlenmiştir.

Dolayısıyla yeni vergi tarifesinde sadece 3. ve 4. dilimlerde ücret geliri için farklı vergi tarifesi belirlenmiş olmaktadır.

7194 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik sonucunda 310 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile de 2020 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.

Gelir vergisine tabi gelirler;

22.000 TL'ye kadar **% 15**

49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası **% 20**

120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL) fazlası **% 27**

600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL (ücret gelirlerinde 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL) fazlası **% 35**

600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası **% 40**

oranında vergilendirilir.

Buna göre 2020 takvim yılı itibariyle ücret geliri ile ücret geliri dışında kalan diğer gelir unsurları için belirlenen tarife aşağıdaki tabloda karşılaştırılmıştır;

	Diğer Gelir Unsurları İçin	Oran	Ücret Gelirleri İçin	Oran
1	22.000 TL'ye kadar	15%	22.000 TL'ye kadar	15%
2	49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası için	20%	49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası için	20%
3	120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, fazlası	27%	180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, fazlası için	27%
4	600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL, fazlası	35%	600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL, fazlası için	35%
5	600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, fazlası	40%	600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL, fazlası için	40%

Aşağıdaki tabloda da ücret geliri ile ücret geliri dışında kalan diğer gelir unsurlarının oluşturduğu matrahın ilk tabi olduğu oranlar karşılaştırılmıştır.

	Diğer Gelir Unsurları İçin	Oran	Ücret Gelirleri İçin	Oran
1	0- 22.000 TL arası	15%	0- 22.000 TL arası	15%
2	22.001-49.000 TL arası	20%	22.001-49.000 TL arası	20%
3	49.001-120.000 TL arası	27%	49.001- 180.000 TL arası	27%
4	120.001-600.000 TL arası	35%	180.001- 600.000 TL arası	35%
5	600.001 TL ve fazlası için	40%	600.001 TL ve fazlası için	40%

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 7194 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikten sonra 2020 hadleri baz alındığında 180.000 TL'den sonra ücret gelirleri de dahil tüm gelir unsurları için aynı oranların belirlendiği tespit edilmiştir.

Yeni vergi tarifesine göre ücret gelirlerinin diğer gelir unsurları ile beyan edilmesi halinde ücret gelirlerinin 2020 yılı için 180.000 TL'yi aşım aşım durumu önemlilik arz edecektir. Buna göre ücret gelirin 180.000 TL'yi aşmaması halinde;

- Beyanname ile bildirilen tüm gelir unsularından oluşan matrah üzerinden, GVK'nın 103'üncü maddesinde ücret geliri dışındaki gelirler için geçerli olan vergi oranlarına göre gelir vergisi hesaplanacak,
- Beyanname ile beyan edilen ücret gelirinin toplam matrah içindeki oranı bulunarak, bu oranının toplam matrahın 120.000 TL'yi aşan kısmına uygulanması sonucunda ulaşılabilecek tutar %8 oranının uygulanması suretiyle (bu oranın uygulanacağı üst sınır 2020 yılı itibarıyla 60.000TL olacaktır), beyan edilen ücret geliri dolayısıyla toplam vergiden indirilecek gelir vergisi tutarı hesaplanacak
- Ücret geliri dolayısıyla eksik hesaplanması gereken vergi tutarının, beyannamedeki tüm gelirlerin toplamından oluşan matrah üzerinden hesaplanan vergi tutarından çıkarılmasıyla, beyannameye gösterilecek hesaplanan gelir vergisi tutarı tespit edilecektir.

Beyan edilen ücret gelirlerinin toplamı 2020 yılı için 180.000 TL'yi aşması halinde ise;

- Beyanname ile bildirilen tüm gelir unsularından oluşan matrah üzerinden, GVK'nın 103'üncü maddesinde ücret geliri dışındaki gelirler için geçerli olan vergi oranlarına göre gelir vergisi hesaplanacak,
- ücret gelirin'e ilişkin herhangi bir oranlama yapılmadan $180.000 - 120.000 = 60.000$ TL'ye %8 oranının uygulanması suretiyle, beyan edilen ücret geliri dolayısıyla toplam vergiden indirilecek gelir vergisi tutarı hesaplanacak ($60.000 \times 0,08 = 4.800$ TL)
- Ücret geliri dolayısıyla eksik hesaplanması gereken vergi tutarının, beyannamedeki tüm gelirlerin toplamından oluşan matrah üzerinden hesaplanan vergi tutarından çıkarılmasıyla, beyannameye gösterilecek hesaplanan gelir vergisi tutarı tespit edilecektir.

3.3- Uygulamaya İlişkin Örnekler

Örnek 1: Bay (H) 2020 yılında birinci işvereninden 60.000 TL, ikinci işvereninden 40.000 TL ve üçüncü işvereninden de 30.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Bay (H) aynı zamanda kiraya verdiği iş yerinden 70.000 TL kira geliri elde etmiştir. (GMSİ'nin tespitinde götürü gider uygulanacak olup tevkifat tutarı 14.000 TL olarak dikkate alınmıştır. Ayrıca ücret ödemeleri üzerinden yapılan tevkifat tutarı ise sırayla 11.670 TL, 6.900 TL ve 4.900 TL'dir)

Buna göre Bay (H) tarafından birinci işverenden sonra aldığı ücretlerin toplamı GVK'nın 103'üncü maddesinde belirtilen vergi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan ve 2020 yılı için belirlenen 49.000 TL'lik tutarı aştığından birinci işverenden alınan ücret de dahil tüm ücret gelirlerinin beyan edilmesi gerekmektedir. Öte yandan Bay (H) tarafından iş yeri olarak kiraya verilen gayrimenkulden elde edilen 70.000 TL'lik iş yeri kira gelirinin GVK 86/1-c maddesi gereğince beyan edilmesi gerekmektedir.

Buna göre Bay (H), üç işverenden elde ettiği ($60.000 + 40.000 + 30.000 = 130.000$ TL ücret geliri ile %15 götürü gider tenzil edilen ($70.000 - (70.000 \times 0,15) = 59.500$ TL gayrimenkul sermaye iradının toplamı olan 189.500 TL'yi yıllık beyanname ile beyan edecektir. Beyan edilen gelirinin vergilendirilmesinde ise şu aşamalar uygulanacaktır.

1- Beyan Edilen Vergiye Tabi Gelir (Matrah) Üzerinden Hesaplanan Vergi

$[(189.500 - 120.000) \times \% 35 + 27.870] = 52.195$ TL

2- Beyan Edilen Ücret Gelirinin Beyan Edilen Toplam Gelir İçindeki Oranı

$130.000 / 189.500 = \% 69$

3- 120.000 TL'yi Aşan Vergiye Tabi Gelirin (Matrah), Beyan Edilen Ücret Gelirine Tekabül Eden Kısmı

$[(189.500 - 120.000) \times \% 69] = 47.955$ TL

4- Beyan Edilen Ücret Geliri Dolayısıyla Eksik Hesaplanacak Gelir Vergisi

$$(47.955 \times \% 8) = 3.836,40 \text{ TL}$$

5- Hesaplanan Gelir Vergisi

$$(52.195 - 3.836,40) = 48.358,60 \text{ TL}$$

6- Ödenmesi Gereken Gelir Vergisi

$$48.358,60 - (23.470^* + 14.000^{**}) = 10.888,600$$

* ücret ödemeleri üzerinden tevkif edilen gelir vergisi

** GMSİ ödemeleri üzerinden tevkif edilen gelir vergisi

Örnek 2: Serbest meslek faaliyetinde bulunan Bay (D) 2020 yılında bu faaliyetinden 50.000 TL, iki farklı şirketin denetim kurulu üyeliğinden sırasıyla 590.000 TL, 40.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Bay (D) Gelir Vergisi Kanunu'nun 85'inci maddesi gereğince serbest meslek faaliyetinden dolayı yıllık gelir vergisi beyannamesi vermek zorundadır. Yine 7194 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik gereğince ücretlerin toplamı 600.000 TL'yi aşmasından dolayı ücret gelirlerinin tamamının verilecek beyannameye dahil edilmesi gerekmekte olup ikinci işverenden alınan ücretin 2020 yılı için 49.000 TL'yi aşmamasının bir önemi bulunmamaktadır.

Buna göre Bay (D) 2020 yılında elde ettiği 50.000 TL serbest meslek kazancını ve 630.000 TL ücret gelirin aynı beyannamede vergi dairesine beyan edecektir. Toplam beyan edilmesi gereken gelir 680.000 TL olacaktır. Beyan edilen gelirin vergilendirilmesinde ise şu aşamalar uygulanacaktır.

1- Beyan Edilen Vergiye Tabi Gelir (Matrah) Üzerinden Hesaplanan Vergi

$$[(680.000 - 600.000) \times \% 40 + 195.870] = 227.870 \text{ TL}$$

2- Beyan Edilen Ücret Geliri Dolayısıyla Eksik Hesaplanacak Gelir Vergisi

$$(60.00 \times \% 8) = 4.800 \text{ TL}$$

3- Hesaplanan Gelir Vergisi

$$(227.870 - 4.800) = 223.070 \text{ TL}$$

SONUÇ

07.12.2019 tarih ve 30971 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'nda birçok değişiklik yapılmış olup bu değişikliklerin en önemlilerinden biri de ücret gelirlerinin beyanına ilişkin yapılan düzenlemedir. Yine aynı Kanun ile vergi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmiş olup farklı tarifeye tabi olan ücret gelirin vergilendirilmesi önemlilik arz etmektedir.

Ücret gelirin vergilendirilmesinde farklı tarife uygulanmakla birlikte 7194 sayılı Kanunla vergi tarifesine eklenen son dilim ve vergi oranı ücret gelirleri için de aynen uygulanacaktır. Yeni vergi tarifesine göre ücret gelirlerinin diğer gelir unsurları ile beyan edilmesi halinde ücret gelirlerinin 2020 yılı için 180.000 TL'yi aşımaması durumu göre gelir vergisinin hesaplanması farklılık gösterecektir.

KAYNAKÇA

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Gerekçesi
- 310 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği
- 75 seri No.lu Gelir Vergisi Sirküleri
- Beyanname Düzenleme Rehberi (2020). Vergi Müfettişleri Derneği. Ankara.